

Što to znači u praksi?

Vjerojatno se pitate što vi možete učiniti da biste pridonijeli prestanku iskorištavanja životinja.

Možete nešto učiniti.

Postanite vegan/veganka. Sada. Veganstvo znači da više ne jedemo niti na drugi način konzumiramo životinjske proizvode.

Veganstvo nije samo način prehrane; ono je **moralno i političko obvezivanje na odbacivanje iskorištavanja životinja na osobnoj razini** te se proteže ne samo na pitanje prehrane nego i na odjeću, druge proizvode te druga osobna djelovanja i izbore.

Veganstvo je ono što svi možemo učiniti danas — sada — da bismo pomogli životinjama. **Ono ne zahtijeva skupu kampanju, sudjelovanje velikih organizacija, donošenje zakona** niti išta drugo osim vlastite spoznaje da ako „prava životinja“ išta znače, znače to da ne možemo opravdati ubijanje i jedenje životinja.

Veganstvo smanjuje patnju i smrt životinja time što **smanjuje potražnju**. Ono predstavlja odbijanje statusa životinja kao robe i naše prepoznavanje njihove immanentne vrijednosti.

Veganstvo je i **obvezivanje na nenasilje**. Pokret za prava životinja treba biti pokret mira koji odbacuje nasilje prema svim životinjama — i ljudskim i ne-ljudskim.

Veganstvo je **najvažniji oblik političkog aktivizma** koji možemo poduzeti u ime životinja.

A kada postanete vegan/veganka, počnite **educirati** svoju obitelj, prijatelje i druge u svojoj zajednici kako bi i oni postali vegani/veganke.

Veganski pokret nužan je preduvjet za prestanak iskorištavanja životinja. Taj pokret počinje odlukom pojedinca.

Ali, zašto je pogrešno jesti životinjske proizvode koji nisu meso?

Nema bitne razlike između konzumiranja mesa i mliječnih ili drugih životinjskih proizvoda. Sa životinjama koje se iskorištavaju za mliječne proizvode, jaja ili druge proizvode postupa se jednako loše, ako ne i gore, nego sa životinjama koje se iskorištavaju za meso te **završavaju u istoj klaonici**, nakon čega konzumiramo i njihovo meso.

U čaši mlijeka, kuglici sladoleda ili jajetu jednaka je količina patnje i smrti kao u komadu mesa.

Tvrditi da postoji moralna razlika između jedenja mesa i jedenja jaja, mliječnih ili drugih životinjskih proizvoda jednako je besmisleno kao i tvrditi da postoji moralna razlika između jedenja velikih krava i jedenja malih krava.

Sve dok više od 99% ljudi misli da je prihvatljivo konzumirati životinjske proizvode, za životinje se ništa bitno neće promijeniti.

Zato...

Odluka je na vama. Nitko je ne može donijeti umjesto vas. No ako vjerujete da životi ne-ljudskih životinja imaju moralnu vrijednost, prestanite sudjelovati u ubijanju životinja, bez obzira na to koliko se „humano“ s njima postupa.

Pridružite se abolicionističkom pokretu. Postanite vegan/veganka. Danas. Postati vegan/veganka jednostavno je. To je ispravna odluka.

Za više informacija posjetite *The Abolitionist Approach* na:

www.AbolitionistApproach.com

© 2008 Gary L. Francione & Anna E. Charlton.
Distribucija od strane drugih pojedinaca ili organizacija ne znači nužno i odobravanje bilo kojih drugih stavova koje ti pojedinci ili organizacije eventualno izražavaju, osim onih koji su ovdje navedeni.

Prava životinja: Abolicionistički pristup

www.AbolitionistApproach.com

Životinje: naša moralna shizofrenija

Tvrdimo da životinje uzimamo ozbiljno.

Svi se slažemo da je moralno pogrešno životinjama nanositi „nepotrebnu“ patnju ili smrt. No, što to znači?

Između ostalog, to mora značiti i da je pogrešno prouzročiti patnju ili smrt životinja samo radi vlastita užitka ili zabave, ili zato što nam to odgovara, ili zato što smo na to navikli.

No velika većina našeg upotrebljavanja životinja — zapravo, gotovo sve naše upotrebljavanje životinja — ne može biti opravdano ničim drugim doli užitkom, zabavom, komocijom ili navikom.

Većina životinja ubija se za hranu. Prema podacima Organizacije za prehranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO), ljudi ubijaju oko 53 milijarde životinja — 53.000.000.000 — za hranu na godinu, u što nisu ubrojene ribe i druge morske životinje.

145 milijuna ..... ubijeno svakog dana
6 milijuna ..... ubijeno svakog sata
100.000 ..... ubijeno svake minute
1 680 ..... ubijeno svake sekunde

Taj broj raste te će se u drugoj polovini ovog stoljeća udvostručiti.

Kako opravdati taj pokolj?

Ne možemo ga opravdati time da trebamo jesti životinjske proizvode iz zdravstvenih razloga. Jasno je da ne trebamo. Ustvari, sve je više pokazatelj da su životinjski proizvodi štetni za ljudsko zdravlje.

Ne možemo ga opravdati time da je to „prirodno“ jer ljudi životinje jedu već tisućama godina. Činjenica da nešto dugo radimo ne znači da je to i moralno ispravno. Rasizam i seksizam postoje stoljećima, a danas razumijemo da su moralno pogrešni.

Ne možemo to opravdati time da je nužno zbog globalne ekologije. Sve je jasnije da je životinjska poljoprivreda katastrofalna za okoliš.

- Prema Organizaciji za prehranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO), stočarstvo stvara više štetnih plinova nego upotreba fosilnih goriva u automobilima, kamionima i ostalim vozilima.
- Na stočnu proizvodnju odlazi 30% kopna na zemlji, uključujući 33% svjetske obradive zemlje koja se upotrebljava za proizvodnju stočne hrane.
- Potrebe stočarstva za pašnjacima i poljima za stočnu hranu sve su veće, zbog čega dolazi do krčenja šuma te rasprostranjene degradacije, zbijenosti i erozije tla uslijed prekomjerne ispaše.
- Stočarstvo predstavlja opasnost sve manjim svjetskim zalihama pitke vode. Velike količine vode potrebne su za proizvodnju stočne hrane, prekomjerna ispaša ometa prirodne vodene cikluse, a stočarstvo je i bitan uzrok onečišćenja vode.
- Životinje konzumiraju više bjelančevina no što ih proizvode. Za svaki proizvedeni kilogram životinjskih bjelančevina životinje u prosjeku konzumiraju gotovo šest kilograma biljnih bjelančevina u žitaricama i krmi.
- Za svaki proizvedeni kilogram govedine potrebno je više od 100.000 litara vode. Za proizvodnju jednog kilograma pšenice potrebno je oko 900 litara vode.

Budući da životinje jedu više bjelančevina no što ih proizvode, žitarice koje bi trebale biti namijenjene ljudima upotrebljavaju se za prehranu životinja. Stočna industrija stoga, uz ostale čimbenike, mnoge ljude osuđuje na glad.

Jedino opravdanje koje imamo za to što svake godine prouzročimo patnju i smrt 53 milijarde životinja jest da nam to što ih jedemo predstavlja užitak, da nam odgovara jesti ih, da smo na to navikli.

Drugim riječima, nemamo dobro opravdanje za to.

Naš odnos prema ne-ljudskim životinjama veoma je zbudujući. Mnogo nas živi ili je živjelo sa životinjama poput pasa, mačaka, zečeva itd. To su životinje koje volimo. Smatramo ih važnim članovima svojih obitelji. Tugujemo kad umiru.

Ipak, zabadamo vilice u druge životinje koje ni po čemu nisu drugačije od onih koje volimo. To nema smisla.

Naše postupanje sa životinjama

Ne samo da životinje upotrebljavamo za različite svrhe koje se ne mogu smatrati „nužnima“, nego s njima postupamo na način koji bismo smatrali mučenjem kad bi bila riječ o ljudima.

Postoje zakoni o zaštiti životinja koji zahtijevaju da sa životinjama postupamo „humano“, **no ti su zakoni u velikoj mjeri besmisleni jer se životinje smatraju imovinom**; one su materijalna dobra koja nemaju druge vrijednosti osim one koju im pripisujemo. Prema zakonu, ne-ljudske životinje nisu drugačije od automobila, namještaja ili bilo koje druge stvari koju posjedujemo.

Budući da su životinje imovina, ljudi ih načelno smiju upotrebljavati u koju god svrhu žele te im pritom nanositi strahovitu patnju.

Zašto ne bismo donijeli bolje zakone i industrijske standarde?

Većina organizacija za zaštitu životinja u Europi i Sjedinjenim Državama tvrdi da je rješenje problema

iskorištavanja životinja u poboljšanju zakona za njihovu zaštitu ili u vršenju pritiska na industriju da poboljša standarde postupanja sa životinjama. Te organizacije zauzimaju se za „humanije“ načine klanja životinja, „humanije“ uvjete zatočenja životinja, kao što su npr. veći kavezi. Neke od tih organizacija tvrde da će se kroz poboljšanje postupanja sa životinjama s vremenom doći do potpuna prestanka iskorištavanja životinja ili da će ono barem biti bitno manje.

No, je li to rješenje? Ne, nije.

Gospodarska realnost takva je da reforme za dobrobit životinja imaju slab, ako i ikakav učinak. U jajetu iz „slobodnog“ uzgoja jednaka je količina patnje kao i onom iz „kaveznog“ uzgoja.

Tvrdnje da iskorištavanje životinja postaje „humanijim“ ohrabruju javnost da lakše prihvaća upotrebljavanje životinja, što potiče daljnje konzumiranje životinjskih proizvoda te bi moglo čak i *povećati* razmjere patnje i smrti.

Uz to, uopće ne postoje dokazi da reforme za dobrobit životinja vode k prestanku upotrebljavanja životinja ili da je ono bitno manje. Prvi zakoni za zaštitu životinja doneseni su prije više od dvjesto godina. Usprkos tome, **danas iskorištavamo više životinja na gore načine no ikada prije u ljudskoj povijesti.**

Najvažnije je da reformacija iskorištavanja životinja zaobilazi temeljno pitanje: kako opravdati upotrebljavanje životinja za svoje potrebe uopće — bez obzira na to koliko „humano“ s njima postupamo?

Koje je rješenje?

Rješenje je potpuni prestanak iskorištavanja životinja, a ne njegova regulacija. Rješenje je u spoznaji da temeljna prava na slobodu od toga da budu tretirana kao tuđe vlasništvo — koja priznajemo svakom čovjeku bez obzira na pojedinačne karakteristike — moramo priznati i drugim osjećajnim (svjesnim) bićima.